ክሮሞዞማል ማይክሮኣራይ፡- ብዛዕባ እዚ መርመራ

(Chromosomal microarray: About this test)

ማይክሮኣራይ ወይ ኣረይ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ክሮሞዞማዊ ማይክሮኣራይ፣ ንስኹም ወይ ውላድኩም ጀነቲካዊ ምኽንያት ዘሰዓበ ክኸውንዝኽእል ናይ ጥዕና ወይ ናይ ትምህርቲ ስክፍታ እንተሃልዩኩም ንምፍላጥ ዝሕግዝ እዩ።

ክሮሞዞም እንታይ እዩ?

(What are chromosomes?)

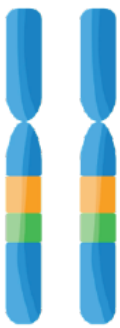

ነፍሲ ወከፍ ኣብ ኣካላትኩም ዝርከብ ዋህዮ ንኣካላትኩም ብኸመይ ከም ዚምዕብልን ከም ዚዓዩን ዚሕብር ጃናዊ መምርሒ ኣለዎ እዩ። እቶም ጀነቲካዊ መምርሒታት ክሮሞዞም ኣብ ዝበሃሉ መዋቅር ተዓሺጎም ይርከቡ። ክልተ ቅዳሓት መብዛሕትኦም ክሮሞዞም ኣሎኩም። ሓደ ቕዳሕ ካብ እንቋቑሖ እቲ ሓደ ኸኣ ካብቲ ዝፈጠረኩም ዘርኢ ወዲ ተባዕታይ (ስፐርም) ዝመጽእ እዩ። ክሮሞዞም ንጂናዊ መምርሒታትካ ስለ ዝሓዘ ምሉእ ጉጅለ ክሮሞዞም ንዕቤት ኣገዳሲ እዩ።

ኣረይ እንታይ እዩ?

(What is an array?)

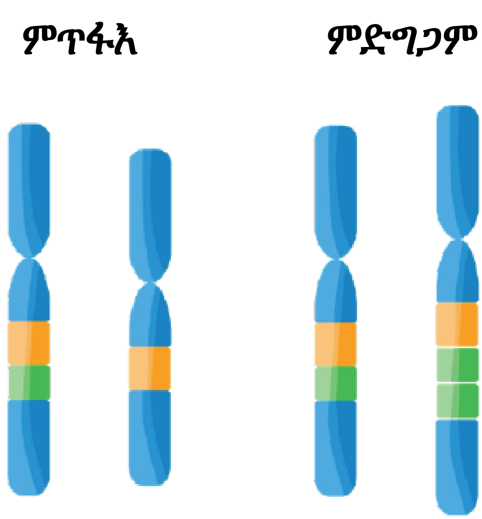

ኣረይ ነቲ ዝጠፍአ ቅርጽራጽ ክሮሞዞም ወይ ተወሳኺ ቅርጽራጽ ዚደሊ መርመራ እዩ። ዝጠፍአ ቅርጽራጽ ክሮሞዞም ምጥፋእ ይብሃል። ተወሳኺ ቅርጽራጽ ክሮሞዞም ድማ ምድግጋም ይብሃል። እዚ ናይ ክሮሞዞም ፍልልያት እዚ ሓድሓደ ግዜ ንጥዕና ወይ ንትምህርቲ ዝጸልው ክኸውንይኽእል እዩ።

ናይ ክሮሞዞም ፍልልያት ሓደ ሰብ ወይ ወላዲ ብዝገበሮ ወይ ዘይገበርዎ ነገር ኣይኮነን ዚመጽእ። ሓድሓደ ግዜ ናይ ክሮሞዞም ፍልልይ ካብ ወላዲ ዘይመጸ ሓድሽን ብሃውሪ ዚመጽእ ለውጢ ኪኸውን ይኽእል እዩ። ኣብ ካልእ ኣጋጣሚታት ከኣ ካብ ወላዲ ናብ ውሉድ ኪመሓላለፍ ይኽእል እዩ።

ሓደ ላባራቶሪ ንመርኣዩ ደም ይወስድ። ኣብ Alberta ነዚ መርመራ እዚ ዚኽፈል ወጻኢታት የልቦን።

እቲ ውጽኢት ንምምላስ ሓያሎ ኣዋርሕ ኪወስድ ይኽእል እዩ። ብዛዕባ እቲ ውጽኢት ብኸመይ ከም ክትፈልጥ ከም እትኽእል ንሓኪም ሕተቶ።

እንታይ ዓይነት ውጽኢት ክረክብ እኽእል?
(What type of results could I get?)

- **ኣወንታዊ ውጺኢት፡-** ኣወንታዊ ውጽኢት ኪበሃል ከሎ እቲ ኣረይ ንጥዕናኻ ወይ ንውሉድካ ንጥዕና ወይ ንትምህርቲ ዜተሓሳስበካ ጀነቲካዊ ምኽንያት ረኺቡ ማለት እዩ። ጠንቂ እዚ ሻቕሎት እዚ እንታይ ምዃኑ ምፍላጥካ ንዓኻን ንጐድለ ኽንክን ጥዕናኻን ጠቓሚ ሓበሬታ ኺህበካ ይኽእል እዩ። ንስነ-ህይወታዊ ወለዲ ምምርማር እቲ ኹነታት ኣብ ስድራ ቤት ብኸመይ ኪመሓላለፍ ከም ዚኽእል እውን ኪሕብር ይኽእል እዩ።

- **ኣሉታዊ ወይ ዘይሕሰብ ውፅኢት፡-** ኣሉታዊ ወይ ሓበሬታ ዘይህብ ውጽኢት ማለት እቲ ኣረይ ንጥዕናኻ ወይ ንውሉድካ ንጥዕና ወይ ንትምህርቲ ዜተሓሳስበካ ጀነቲካዊ ምኽንያት ኣይረኸበን ማለት እዩ። ይኹን እምበር ሓደ ሰብ ንኹሉ እቲ ኼጋጥም ዚኽእል ጂናዊ ኹነታት ኪምርምር ኣይክእልን እዩ። ኣብ ገሊኡ ኣጋጣሚታት እቲ ናይ ጥዕና ሰራሕተኛታትካ ዝያዳ ዝርዝር መርመራ ኺግበረሎም ሓሳብ ኪህቡ ይኽእሉ እዮም።

- **ዘይተረጋገጸ ውጺኢት፡-** እቲ ዘይተረጋገጸ ውጽኢት ማለት እቲ ኣረይ ፍልልይ ከም ዝረኸበ እኳ እንተ ኾነ ብግቡእ ግን ኣይተረድኦን ማለት እዩ። እቲ ፍልልይ ንጥዕና ወይ ንትምህርቲ ዜተሓሳስቦ ነገራት ኪገልጸ ወይ ከይገልጾ ይኽእል እዩ። ነዚ ውጽኢት እዚ ብዝሓሸ መገዲ ምእንቲ ኺርድኦ ብዛዕባ እቲ ቐጻሊ ዘሎ ስጉምትታት ኪዘራረቡኻ እዮም። ሓድሓደ ግዜ ባዮሎጂያዊ ወለዲ ወይ ካልኦት ኣባላት ስድራ ቤት ተወሳኺ መርመራ ንምግባር ናይ ደም መርኣዩ ኺህቡ ይሕተቱ ይኾኑ።

- **ብኣጋጣሚ እተረኽበ ርኽበት፡-** ብሃንደበት እተረኽበ ርኽበት ማለት እቲ ኣረይ ጂናዊ ኹነታት ከም ዝረኸበ ዜመልከት እኳ እንተኾነ ምስቲ ሕጂ ዘሎኩም ሻቕሎት ግን ኣይተሓሓዝን እዩ። እዚ ኪኸውን ዚኽእል እቲ ኣረይ ንኹሉ ክሮሞዞምኻ ስለ ዚርኢ እዩ። ብዛዕባ እዚ ምፍላጥ ዜገርም ኪኸውን ይኽእል እዩ። ብሃንደበት እተረኽበ ርኽበት ብዛዕባ እዚ ሕጂ ዘሎኩሞ ናይ ጥዕና ወይ ናይ ምምሃር ሻቕሎትኩም ዘይገልጽ እኳ እንተኾነ ንዓኹምን ንስድራ ቤትኹምን ብሕክምናዊ መዳይ ኣገዳሲ ኪኸውን ይኽእል እዩ።

ን 24/7 ምኽሪ ነርስን ሓፈሻዊ ሓበሬታ ጥዕናን ንምርካብ ናብ Health Link ብ ናብ መስመር ስልኪ 811 ደውሉ።

ናይ መወዳእታ ምምሕያሽ ዝተገበረሉ እዋን፡- 27 ሕዳር 2023
ጸሓፊ፡- ፕሮግራም ክሊኒካውን ሜታቦሊካውን ጀነቲክስ (Clinical and Metabolic Genetics Program), Alberta Health Services

እዚ ጽሑፍ እዚ ንምኽሪ ብቑዕ በዓል ሞያ ጥዕና መተካእታ ኣይኮነን። እዚ ጽሑፍ ንሓፈሻዊ ሓበሬታ ጥራይ ዝዓለመ ኮይኑ "ከምዘለዎ"፣ "ከምዝኾኖ" ብዝብል መሰረት እዩ ዝቐርብ። ዋላ እኳ ቅኑዕነት ናይቲ ሓበሬታ ንምርግጋጽ ርትዓዊ ጻዕርታት እንተተገብረ፣ Alberta Health Services (ኣገልግሎት ጥዕና ኣልበርታ) እዚ ሓበሬታ ንሓደ ዝተፈልየ ዕላማ ወይ ኩነታት ብዝምልከት ንልክዕነት፣ ተኣማንነት፣ ምሉእነት፣ ተግባራዊነት ወይ ብቕዓት ዝኾነ ይኹን ውክልና ወይ ውሕስነት፣ ብተዘዋዋሪ ወይ ብሕጋዊ መገዲ ኣይህብን እዩ። Alberta Health Services ንኣጠቓቕማ እዞም ንዋት፣ ከምኡ'ውን ካብ ከምዚ ዓይነት ኣጠቓቕማ ንዝፍጠር ዝኾነ ይኹን ክሲ፣ ተግባራት፣ ጠለባት ወይ ክስታት ኩሉ ተሓታትነቱ ብግልጺ የልዕል።